

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО, ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

DOI 10.32782/2786-9156.108.4.108-117

УДК 346.3

Довгань В.М., кандидат юридичних наук, докторант Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова» НАН України (м. Київ, Україна)

e-mail: vdovhan@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-4966-1253>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УКЛАДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ДОГОВОРІВ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Наукова стаття присвячена правовому регулюванню укладення господарських договорів за державним замовленням в період воєнного стану. Вивчено законодавчі та підзаконні акти, які регулюють правовідносини у сфері виконання державного замовлення і здійснення публічних закупівель. Проаналізовано наукові праці дослідників, які вивчали особливості укладення господарських договорів за державним замовленням, специфіку публічних закупівель у мирний час та в період воєнного стану.

Встановлено особливості правового регулювання укладення господарських договорів за державним замовленням в період воєнного стану. Зроблено висновок, що під час воєнного стану допускається придбання окремих груп товарів за державним замовленням без проведення конкурентних процедур, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», але з опублікуванням звіту про укладений договір в електронній системі закупівель. Зазначено, що підзаконні акти передбачають особливості проведення процедури відкритих торгів в умовах воєнного стану, які стосуються строків підготовки тендерної документації, особливостей оприлюднення інформації про замовника та постачальника робіт і послуг, проведення електронного аукціону. Зауважено на скороченні мінімального строку, протягом якого може бути укладений договір з переможцем відкритих торгів.

Стверджено, що для вдосконалення правового регулювання укладення господарських договорів за державним замовленням в умовах воєнного стану необхідно з тексту Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» від 28 лютого 2022 року № 169 прибрати норми, які регулюють специфіку здійснення публічних закупівель. Специфіка здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану повинна регулюватися Постановою уряду України від 12 жовтня 2022 року № 1178. Також варто внести зміни до Закону України «Про публічні закупівлі», які б регулювали особливості здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану.

Ключові слова: державне замовлення, господарський договір, публічні закупівлі, воєнний стан, відкриті торги, правове регулювання.

Постановка проблеми. Процеси відбудови деокупованих територій України потребують проведення необхідних аварійно-ремонтних робіт, капітального будівництва та постачання потрібних ресурсів. Для здійснення таких видів робіт слід укласти договори підяду, поставки і капітального будівництва між державним замовником і підрядником. Здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану зазнало певних змін для спрощення процедури укладення господарських договорів за державним замовленням. Водночас процедура проведення публічних закупівель повинна забезпечувати добросовісну конкуренцію між підприємствами та запобігати

корупційним проявам. Перелічені фактори зумовлюють актуальність вибраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми укладення господарських договорів за державним замовленням та особливості проведення публічних закупівель досліджували численні науковці у галузях права та економіки. Зокрема, особливості укладення господарських договорів за державним замовленням були розглянуті у працях Н.Б. Побиянської [1], В.М. Пашкова [2], В.А. Чубенка [3], М.С. Долинської [4]. Питання, пов'язані з проведенням публічних закупівель, висвітлені у дослідженнях О.М. Кучеренка [5], Н.Г. Здирко [6], Н.А. Суходольської [7], О.В. Сіводіна [8]. Водночас ці вчені здебільшого розглядають укладення господарських договорів за державним замовленням у мирний час і не охоплюють специфіку їх реалізації в умовах воєнного стану. Наукові праці А.О. Пантелеймоненка, А.І. Мілька, О.С. Павленка [9], Л.О. Петика, І.В. Бацман [10], Н.Б. Новицької, В.А. Устименка та В.І. Теремецького [11; 12] зосереджені на особливостях здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану. Проте проблематика укладення господарських договорів за державним замовленням у період воєнного стану залишається недостатньо вивченою, що потребує подальшого наукового дослідження.

Формулювання цілей. Метою дослідження є встановлення особливостей правового регулювання укладення господарських договорів під час воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Законодавчі та підзаконні акти регулюють поняття та особливості укладення і виконання договорів за державним замовленням. Відповідно до ч. 1 ст. 13 ГК України, державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній основі складу та обсягів продукції, робіт і послуг, необхідних для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на закупівлю цієї продукції, виконання робіт і надання послуг серед суб'єктів господарювання [13]. Н.Б. Побиянська підкреслює, що державне замовлення є окремою формою договору, оскільки зобов'язання, яке виникає на його підставі, має повністю відповідати змісту цього замовлення [1, с. 108]. Дійсно, укладення господарських договорів для виконання державного замовлення має низку особливостей у мирний час, а тим більше в умовах воєнного стану.

Згідно з ч. 2 ст. 13 ГК України, державний контракт є договором, який укладається між державним замовником та виконавцем і визначає економічні та правові зобов'язання сторін для регулювання господарських відносин [13]. В.М. Пашков стверджує, що державний контракт, укладений на підставі державного замовлення, є формою закріплення та узгодження приватних і публічних інтересів у межах правочину, укладеного між державним замовником і виконавцем у встановленому порядку для постачання продукції, виконання робіт і надання послуг, необхідних для потреб держави [2, с. 45]. Дійсно, змістом державного контракту є права й обов'язки сторін щодо постачання товарів або виконання робіт, необхідних для здійснення державного замовлення.

Як передбачено у ч. 3 ст. 183 ГК України, укладення сторонами договору за державним замовленням здійснюється в загальному порядку з урахуванням особливостей, передбачених законодавством [13]. Слід зауважити, що правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави і територіальних громад закріплені у Законі України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон № 922-VIII) [14].

В.А. Чубенко стверджує, що державне замовлення і публічні закупівлі є взаємопов'язаними поняттями. Під державним замовленням слід розуміти обґрунтовану і нормативно оформлену вимогу щодо придбання товарів для суспільних потреб,

тоді як публічні закупівлі є завершальним етапом задоволення державного замовлення [3, с. 60]. М.С. Долинська визначає договір про закупівлю як домовленість, яку замовник та учасник публічних процедур уклали у встановленому порядку за результатами публічного конкурсу і який передбачає виконання робіт, надання послуг, постачання продукції з набуттям права власності на товари [4, с. 119]. О.М. Кучеренко наголошує на тому, що договір про закупівлі відрізняється від більшості господарських договорів за порядком укладення і моментом виникнення правовідносин [5, с. 28]. Таким чином, господарські договори для виконання державного замовлення укладаються в порядку проведення публічних закупівель. Тож слушною є думка В.А. Чубенка про те, що державне замовлення становить пропозицію щодо придбання товарів, робіт і послуг, яка реалізується в порядку проведення конкурсу для визначення виконавця замовлення і оформлюється укладенням договору про публічні закупівлі [3, с. 60].

Низка норм ГК України передбачає укладення певних видів договорів відповідно до державного замовлення, як-от:

- договір поставки товару (ст. 265 ГК України);
- контракція сільськогосподарської продукції для забезпечення державних потреб (ст. 272 ГК України);
- договір енергопостачання в рахунок замовлення на пріоритетні державні потреби (ст. 276 ГК України);
- договір підряду на капітальне будівництво на підставі державного замовлення (ст. 318 ГК України);
- державне оборонне замовлення (ст. 377 ГК України) [13].

Названі види договорів повинні бути укладені в порядку проведення публічних закупівель. Договори поставки товарів і капітального будівництва можуть широко використовуватися як засіб юридичного оформлення правовідносин сторін у процесі післявоєнного відновлення України.

Н.Б. Новицька, В.А. Устименко та В.І. Теремецький наголошують на тому, що відбудова української енергетики вимагатиме ширшого запровадження відновної енергетики. У цій сфері економіки варто використовувати ЕРС-контракти, які об'єднують умови договорів будівельного підряду, послуг з інжинірингу, виконання проектних робіт і постачання продукції [11, с. 69]. Вважаємо таку пропозицію своєчасною й обґрунтованою.

Особливості правового регулювання публічних закупівель у мирний час визначені положеннями Закону України «Про публічні закупівлі» № 922-VIII. Цей Закон встановлює основні умови та порядок здійснення публічних закупівель, спрямованих на забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, прозорості процедур та недопущення корупційних зловживань, зокрема:

- замовниками публічних закупівель можуть бути центральні та місцеві органи виконавчої влади, правоохоронні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, які забезпечують потреби держави і мають статус розпорядників бюджетних коштів (ст. 2 Закону № 922-VIII);
- встановлено умови для оприлюднення оголошення про проведення конкурсних процедур закупівель в електронній системі закупівель (ст. ст. 10 і 12 Закону № 922-VIII);
- передбачені такі конкурентні процедури закупівель, як відкриті торги, торги з обмеженою участю, конкурентний діалог та спрощені закупівлі (ст. ст. 13 і 14 Закону № 922-VIII);
- основною процедурою закупівель повинні бути відкриті торги, які проводяться відповідно до встановлених правил: визначено строк для подання тендерних пропо-

зицій, опубліковується тендерна документація, здійснюються розгляд та оцінювання тендерних пропозицій, проводиться електронний аукціон, визначається переможець та укладається договір про закупівлю (ст. ст. 20–33 Закону № 922-VIII);

– встановлено умови та порядок проведення публічних закупівель в порядку конкурентного діалогу (ст. ст. 34–35 Закону № 922-VIII);

– торги з обмеженою участю застосовуються у разі потреби попередньої перевірки кваліфікації учасників: оприлюднюється оголошення про проведення торгів, проводиться кваліфікаційний відбір учасників процедури торгів та подання тендерних пропозицій учасниками торгів, які пройшли кваліфікаційний відбір (ст. ст. 36–39 Закону № 922-VIII);

– закріплено основні вимоги до договору про закупівлю (ст. 41 Закону № 922-VIII) [14].

Названі вимоги поширюються на всі випадки укладення договорів про публічні закупівлі. Як зазначає Н.Г. Здирко, публічні закупівлі являють собою систему відносин між замовниками та учасниками, яка передбачає прозоре придбання останніми товарів, робіт і послуг відповідно до річного плану державних закупівель з дотриманням принципів економії та ефективності за умови рівності та добросовісної конкуренції [6, с. 23]. Характеризуючи процедуру публічних закупівель, Н.А. Суходольська стверджує, що конкурентні процедури відкритих торгів, конкурентного діалогу тощо покликані запобігати проявам корупції в органах влади шляхом застосування електронної системи Prozorro, яка використовується для проведення більшості закупівель [7, с. 31]. О.В. Сиводін звертає увагу на те, що інституційно структура системи публічних торгів включає замовників, тобто органи влади, учасників, тобто суб'єктів підприємництва, та координуючі і контролюючі органи влади, а саме: Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Державну аудиторську службу, Державне казначейство та Антимонопольний комітет України [8, с. 128]. Науковці слушно зауважують, що процедура проведення публічних закупівель повинна забезпечувати добросовісну конкуренцію між учасниками відкритих торгів або інших конкурентних процедур. Названі конкурентні процедури повинні бути дієвими запобіжниками корупційним проявам під час проведення державних закупівель.

Однак після запровадження воєнного стану в Україні процедура проведення публічних закупівель та укладення господарських договорів за державним замовленням зазнала певних змін. Зокрема, відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону № 922-VIII, передбачені такі особливості правового регулювання публічних закупівель на період воєнного стану:

– специфіку здійснення закупівель товарів, робіт і послуг на замовлення органів державної влади та місцевого самоврядування визначає Кабінет Міністрів України (п. 3–7 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 922-VIII);

– встановлюються окремі групи товарів, закупівля яких для державних потреб може здійснюватися без використання електронної системи закупівель, але за умови наступного опублікування у цій системі звіту про укладення такого договору (п. 3–8 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 922-VIII);

– юридичні особи, в яких частка державної або комунальної власності складає більше 50%, можуть здійснювати закупівлю нафти і газу без дотримання вимог Закону № 922-VIII, якщо природні ресурси придбані за рахунок коштів кредитів, позик і грантів міжнародних організацій; єдиною умовою публічної закупівлі є опублікування звіту про договір у електронній системі закупівель після його укладення (п. 6–3 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 922-VIII) [14].

Наведені у Законі № 922-VIII умови здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану потребують прийняття підзаконних актів уряду України, які б встановлювали конкретні особливості публічних закупівель у цей період.

Після запровадження воєнного стану в Україні спочатку була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» від 28 лютого 2022 року № 169 (далі – Постанова № 169). Норми Постанови № 169 передбачали, що публічні закупівлі товарів, робіт і послуг в період воєнного стану здійснюються без застосування процедур, передбачених Законом № 922-VIII. Єдиною вимогою до укладення договорів про публічні закупівлі було оприлюднення такого договору в електронній системі закупівель протягом п'яти днів після його підписання [15]. Отже, будь-які господарські договори для виконання державного замовлення можна було укласти без дотримання конкурентних процедур, передбачених у Законі № 922-VIII.

У жовтні 2022 року затверджено Постанову Кабінету Міністрів України «Про особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» (далі – Постанова № 1178). Зазначений підзаконний акт встановлює такі особливості здійснення публічних закупівель під час воєнного стану.

1) Без застосування конкурентних процедур, передбачених Законом № 922-VIII, здійснюються публічні закупівлі товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану, що передбачено п. 9 Постанови № 1178 [16]. Причому перелік нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану визначений Постановою уряду України від 2 березня 2022 р. № 185. Підзаконний акт, зокрема, уповноважує ПАТ «Укрзалізниця» та місцеві військові державні адміністрації укладати договори на придбання необхідних продовольчих товарів, палива та мастильних матеріалів, лікарських засобів, медичних виробів, будівельних матеріалів для першочергових аварійно-ремонтних робіт на об'єктах, які пошкоджені внаслідок бойових дій, а також для ремонту тягового і рухомого складу [17]. При цьому звіт про укладення договору, який передбачає закупівлю товарів на суму, яка перевищує 50 тис. грн., повинен оприлюднюватися в електронній системі закупівель. Отже, зазначені договори можуть укладатися без виконання вимог Закону № 922-VIII, але з обов'язковою публікацією звіту про укладення договору в електронній системі закупівель.

2) Згідно з п. 11 Постанови № 1178, встановлено можливість укласти договір про публічні закупівлі без використання електронної системи закупівель, якщо вартість замовлення не перевищує 50 тисяч гривень. Навіть звіт про укладення такого договору можна не оприлюднювати в електронній системі закупівель [16].

3) Відповідно до п. 11-1 Постанови № 1178, закупівля за державним замовленням лікарських засобів, вартість яких становить або перевищує 50 тисяч гривень, здійснюється органами управління сферою охорони здоров'я з використанням електронного каталогу [16].

4) Проведення процедури закупівлі товарів, робіт і послуг без застосування процедури відкритих торгів або електронного каталогу передбачено для замовників, які знаходяться у зоні активних бойових дій, а також у разі, якщо роботи можуть бути виконані виключно певним суб'єктом господарювання, та в окремих інших випадках, передбачених у п. 13 Постанови № 1178 [16].

5) Також у п. п. 24–53 Постанови № 1178 встановлено особливості проведення процедури відкритих торгів в умовах воєнного стану, які стосуються строків підготовки тендерної документації, особливостей оприлюднення інформації про замовника та постачальника робіт і послуг, проведення електронного аукціону, особливих підстав для відхилення тендерної пропозиції, а також спеціальних умов для скасування відкритих торгів [16].

Можна дійти висновку, що норми Постанови № 1178 встановлюють особливий порядок публічних закупівель окремих груп товарів і послуг певними замовниками. Тобто господарський договір для виконання державного замовлення може бути укладений без використання процедури відкритих торгів, але з подальшою реєстрацією в електронній системі закупівель. Водночас Постанова № 169 поширюється на всі випадки публічних закупівель усіх без винятку груп товарів і послуг. Отже, можна відзначити певне протиріччя між цими підзаконними актами, яке необхідно усунути.

В.І. Теремецький підкреслює соціально-економічне значення договору поставки медичних виробів в умовах воєнного стану. Дослідник наголошує на тому, що медичні вироби входять до переліку товарів, які належать до нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану [12, с. 146]. Ці фактори зумовили спрощення процедури публічних закупівель медичних виробів.

А.О. Пантелеймоненко, А.І. Мілька, О.С. Павленко відзначають, що після запровадження воєнного стану процедура здійснення публічних закупівель була занадто спрощена. Але пізніше для забезпечення конкурентного середовища і запобігання корупції здійснення державних закупівель повернулося в електронну площину за винятком окремих замовників і певних груп товарів [9, с. 78]. З таким твердженням можна погодитися лише частково, оскільки після ухвалення у березні 2022 року Постанови № 169, яка поширює спрощений порядок на всі випадки публічних закупівель, згодом у жовтні 2022 р. була ухвалена Постанова № 1178, яка обмежує проведення публічних закупівель без відкритих торгів лише певними групами товарів. Водночас Постанова № 169 так і не була скасована. Вважаємо, що в умовах воєнного стану укладення господарських договорів за державним замовленням повинно відбуватися відповідно до норм Постанови № 1178.

Л.О. Петик та І.В. Бацман наводять статистику, відповідно до якої під час воєнного стану в електронній системі публічних закупівель оголошено 8 408 конкурентних процедур для укладення господарських договорів за державним замовленням. Водночас укладено 146 523 договори для виконання державного замовлення без використання електронної системи закупівель [10, с. 64]. Ці показники демонструють значну перевагу способу проведення публічних закупівель, який не передбачає застосування конкурентних процедур.

Важливо зазначити, що вимоги до форми господарських договорів, укладених для виконання державного замовлення в порядку публічних закупівель, встановлені у ст. 41 Закону № 922-VII [14], ст. ст. 181, 183 ГК України [13], ст. 208 ЦК України [18]. Наведені норми передбачають обов'язкову письмову форму таких договорів. Крім того, ст. 41 Закону № 922-VIII закріплює, що невід'ємними додатками до договору про закупівлю робіт повинні бути документи, які містять інформацію про ціни та матеріальні ресурси, а також проєктна документація [14]. Таким чином, вимоги до форми договору про закупівлі не змінилися у зв'язку із запровадженням воєнного стану.

Проте змінилися вимоги до строків укладення договору після завершення процедури відкритих торгів. Якщо ч. 5 ст. 33 Закону № 922-VIII передбачає, що договір з переможцем відкритих торгів не може бути укладений раніше, ніж через 10 днів після оприлюднення в електронній системі торгів повідомлення про намір укласти договір [13], то п. 49 Постанови № 1178 обмежує цей строк п'ятьма днями [16]. Протягом цього строку інші учасники торгів можуть оскаржити результати публічних закупівель.

Висновки. Відновлення інфраструктури України може здійснюватися шляхом державного замовлення на проведення певних робіт. Державне замовлення для виконання відновлювальних робіт може здійснюватися шляхом укладення господарських договорів поставки товару, контрактації сільськогосподарської продукції для забезпе-

чення державних потреб, енергопостачання і підяду на капітальне будівництво на підставі державного замовлення.

Особливості правового регулювання господарських договорів за державним замовленням в період воєнного стану є такими:

– укладення господарських договорів для забезпечення нагальних потреб держави або для придбання природних ресурсів чи окремих груп товарів органами влади та місцевого самоврядування, окремими державними підприємствами допускається без проведення відкритих торгів, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», але з опублікуванням звіту про укладений договір в електронній системі закупівель;

– наявність особливостей проведення процедури відкритих торгів в умовах воєнного стану, які стосуються строків підготовки тендерної документації, а також особливостей оприлюднення інформації про замовника й постачальника робіт і послуг, проведення електронного аукціону;

– скорочено мінімальний строк, протягом якого може бути укладений договір з переможцем відкритих торгів: з 10 до 5 днів після оприлюднення в електронній системі торгів повідомлення про намір укласти договір.

Для вдосконалення правового регулювання укладення господарських договорів за державним замовленням в умовах воєнного стану необхідно з тексту Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» від 28 лютого 2022 року № 169 прибрати норми, які регулюють специфіку здійснення публічних закупівель. Особливості публічних закупівель в умовах воєнного стану повинні регулюватися Постановою уряду України № 1178 від 12 жовтня 2022 року. Також варто внести зміни до Закону України «Про публічні закупівлі», які б регулювали особливості здійснення публічних закупівель в умовах воєнного стану.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть полягати у розробленні пропозицій для удосконалення правового регулювання укладення господарських договорів за державним замовленням в період воєнного стану.

Використані джерела:

1. Побиянська Н.Б. Форма господарського договору як гарантія його дійсності. *Наукові праці МАУП. Серія «Юридичні науки»*. 2018. Вип. 56. Ч. 2. С. 104–110.
2. Пашков В.М. Механізм правового забезпечення правового господарського порядку на фармацевтичному ринку. *Журнал Східноєвропейського права*. 2016. № 27. Т. 1. С. 40–47.
3. Чубенко В.А. Державне замовлення як засіб державного регулювання виробництва та постачання високотехнологічної продукції. *Право та інновації*. 2018. № 4. С. 57–63.
4. Долинська М.С. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2019. 345 с.
5. Кучеренко О.М. Цивільно-правові угоди в публічних закупівлях. *Наукові записки. Серія «Право»*. 2021. № 11. С. 26–29. <http://10/36550/2522-9230-2021-11-26-29>.
6. Здирко Н.Г. Теоретичні підходи до визначення поняття «публічні закупівлі». *Ефективна економіка*. 2019. № 12. С. 16–25.
7. Суходольська Н.А. Загальна характеристика системи публічних закупівель товарів, робіт і послуг в Україні. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія: Економічна. Серія: Юридична*. 2022. № 33. С. 28–34. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6642283>.
8. Сиводін О.В. Правове положення уповноваженого органу та замовників здійснення публічних закупівель в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 1. С. 127–130.
9. Пантелеймоненко А.О., Мілька А.І., Павленко О.С. Публічні закупівлі в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. С. 71–80. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-20>.
10. Петик Л.О., Бацман І.В. Публічні закупівлі в умовах воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія «Економіка та управління»*. 2023. № 9. С. 56–65. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-08-03>.

11. Новицька Н.Б., Устименко В.А., Теремецький В.І. Правове регулювання укладення ЕРС-контрактів для потреб відновлювальної енергетики. *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал*. 2023. Вип. 1 (10). С. 62–71. [https://doi.org/10.33244/2617-4154.1\(10\).2023.62-71](https://doi.org/10.33244/2617-4154.1(10).2023.62-71).

12. Теремецький В.І. Договір поставки медичних виробів в умовах воєнного стану. *Приватне право і підприємництво*. 2023. Вип. 22. С. 141–147. <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2023/22/20.pdf>.

13. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 20 грудня 2024 року).

14. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19/find?tex#Text> (дата звернення: 20 грудня 2024 року).

15. Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 169. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-п#Text> (дата звернення: 20 грудня 2024 року).

16. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-п> (дата звернення: 20 грудня 2024 року).

17. Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 березня 2022 р. № 185. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2022-п> (дата звернення: 20 грудня 2024 року).

18. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20 грудня 2024 року).

References:

1. Pobyanska, N.B. (2018). Forma hospodarskoho dohovoru yak harantiia yoho diisnosti [The form of a commercial contract as a guarantee of its validity]. *Naukovi pratsi MAUP. Seriiia "Yurydychni nauky" – Scientific works of MAUP. Series "Legal Sciences"*, Issue 56. Ch. 2, S. 104–110 [in Ukrainian].

2. Pashkov, V.M. (2016). Mekhanizm pravovoho zabezpechennia pravovoho hospodarskoho poriadku na farmatsevychnomu rynku [The mechanism of legal support of the legal economic order in the pharmaceutical market]. *Zhurnal Skhidnoievropeiskoho prava – Journal of East European Law*, Vol. 1, S. 40–47 [in Ukrainian].

3. Chubenko, V.A. (2018). Derzhavne zamovlennia yak zasib derzhavnogo rehuliuвання vyrobnytstva ta postachannia vysokotekhnolohichnoi produktsii [State order as a means of state regulation of the production and supply of high-tech products]. *Pravo ta innovatsii – Law and innovation*, № 4, S. 57–63 [in Ukrainian].

4. Dolynska, M.C. (2019). *Problemy pravovoho rehuliuвання dohovirnykh vidnosyn subiektiv hospodariuvannia: monografiia* [Problems of legal regulation of contractual relations of business entities: monograph]. Lviv: Galician Publishing Union, 345 p. [in Ukrainian].

5. Kucherenko, O.M. (2021). Tsyvilno-pravovi uhody v publichnykh zakupivliakh [Civil law agreements in public procurement]. *Naukovi zapysky. Seriiia "Pravo" – Proceedings. "Law" series*, № 11, S. 26–29. <http://10.36550/2522-9230-2021-11-26-29> [in Ukrainian].

6. Zdyrko, N.G. (2019). Teoretychni pidkhody do vyznachennia poniattia "publichni zakupivli" [Theoretical approaches to the definition of the concept of "public procurement"]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, № 12, S. 16–25 [in Ukrainian].

7. Sukhodolska, N.A. (2022). Zahalna kharakterystyka systemy publichnykh zakupivel tovariv, robit i posluh v Ukraini [General characteristics of the system of public procurement of goods, works and services in Ukraine]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Seriiia ekonomichna. Seriiia yurydychna – Scientific notes of the Lviv University of Business and Law. The series is economical. Legal series*, № 33, S. 28–34. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6642283> [in Ukrainian].

8. Sivodin, O.V. (2019). Pravove polozhennia upovnovazhenoho orhanu ta zamovnykiv zdiisnennia publichnykh zakupivel v Ukraini [Legal position of the authorized body and customers

of public procurement in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, № 1, S. 127–130 [in Ukrainian].

9. Panteleimonenko, A.O., Milka, A.I., & Pavlenko, O.S. (2023). Publichni zakupivli v Ukraini v umovakh voiennoho stanu [Public procurement in Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, Issue 51, S. 71–80. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-20> [in Ukrainian].

10. Petyk, L.O., & Batsman, I.V. (2023). Publichni zakupivli v umovakh voiennoho stanu [Public procurement under martial law]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya "Ekonomika ta upravlinnia" – Problems of modern transformations. Series "Economics and Management"*, № 9, S. 56–65. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-08-03>. [in Ukrainian].

11. Novytska, N.B., Ustymenko, V.A., & Teremecki, V.I. (2023). Pravove rehuliuвання ukladennia ERS-kontraktiv dlia potreb vidnovliuvalnoi enerhetyky [Legal regulation of concluding EPC contracts for the needs of renewable energy]. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys: naukovyi zhurnal – Irpin Legal Journal: scientific journal*, Issue 1 (10), 62–71. [https://doi.org/10.33244/2617-4154.1\(10\).2023.62-71](https://doi.org/10.33244/2617-4154.1(10).2023.62-71) [in Ukrainian].

12. Teremetskyi, V.I. (2023). Dohovir postavky medychnykh vyrobiv v umovakh voiennoho stanu [Contract for the supply of medical products under martial law.]. *Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo – Private law and entrepreneurship*, Vyp. 22, S. 141–147 [in Ukrainian].

13. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 436-IV [Commercial Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 16.01.2003 No. 436-IV]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].

14. Pro publichni zakupivli: Zakon Ukrainy vid 25.12.2015 № 922-VIII [On public procurement: Law of Ukraine dated 25.12.2015 No. 922-VIII]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19/find?tex#Text> [in Ukrainian].

15. Deiaki pytannia zdiisnennia oboronnykh ta publichnykh zakupivel tovariv, robit i posluh v umovakh voiennoho stanu: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.02.2022 roku № 169 [Some issues of implementing defense and public procurement of goods, works and services under martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 28, 2022 No. 169]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-p#Text> [in Ukrainian].

16. Pro zatverdzhennia osoblyvosti zdiisnennia publichnykh zakupivel tovariv, robit i posluh dlia zamovnykiv, peredbachenykh Zakonom Ukrainy «Pro publichni zakupivli», na period dii pravovoho rezhymu voiennoho stanu v Ukraini ta protiahom 90 dniv z dnia yoho pryypynennia abo skasuvannia : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.10.2022 № 1178 [On approval of the features of implementing public procurement of goods, works and services for customers provided for by the Law of Ukraine "On Public Procurement" for the period of the legal regime of martial law in Ukraine and within 90 days from the date of its termination or cancellation: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 12, 2022 No. 1178]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-p> [in Ukrainian].

17. Deiaki pytannia zdiisnennia publichnykh zakupivel tovariv, robit i posluh dlia zadovolennia nahalnykh potreb funktsionuvannia derzhavy v umovakh voiennoho stanu: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.03.2022 № 185 [Some issues of public procurement of goods, works and services to meet the urgent needs of the state's functioning under martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02.03.2022 No. 185]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2022-p> [in Ukrainian].

18. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 16.01.2003 No. 435-IV]. *Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy – Verkhovna Rada of Ukraine. Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 10.12.2024

Dovhan V. PhD in Law, Doctoral Student, State Enterprise "Institute of Economic and Legal Research named after V.K. Mamutov" National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

LEGAL REGULATION OF THE CONCLUSION OF ECONOMIC CONTRACTS UNDER A STATE ORDER DURING MARTIAL LAW

The scientific article is devoted to the legal regulation of the conclusion of economic contracts under a state order during martial law. The legislative and by-laws that regulate legal relations in the execution of a state order and the implementation of public procurement are studied. The scientific works of researchers who studied the features of the conclusion of economic contracts under a state order and the specifics of public procurement in peacetime and during martial law are analyzed.

The features of the legal regulation of the conclusion of economic contracts under a state order during martial law are defined. The conclusion is that during martial law, the purchase of specific categories of goods through a state order is permitted without the competitive procedures outlined in the Law of Ukraine On Public Procurement. However, a report on the concluded contract must still be published in the electronic procurement system. The by-laws outline the details of the open tender procedure during martial law. They cover the preparation of tender documentation, the specifics of sharing information about the customer and the service provider, procedure for conducting an electronic auction. Attention is focused on reducing the minimum period required to finalize a contract with the winner of the open tender.

In order to enhance the legal regulation of economic contract conclusions under state orders during martial law, it is necessary to remove the norms that regulate the specifics of public procurement from the text of the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 28, 2022 № 169. Some issues of implementing defense and public procurement of goods, works, and services under martial law. The specifics of public procurement under martial law should be regulated by the Resolution of the Government of Ukraine № 1178 dated October 12, 2022. It is also worth making amendments to the Law of Ukraine On Public Procurement, which would regulate the features of public procurement under martial law.

Key words: state order, commercial contract, public procurement, martial law, open bidding, legal regulation.